

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARKBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2566 Vol. 15 No. 1 January - April 2023

Received: August 15, 2022

Revised: April 20, 2023

Accepted: April 25, 2023

การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว
OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง โดยใช้กระบวนการ EDFR

The Development of Creative-Tourism Management on the OTOP Nawatwithi
Tourism Community in Phathalung Province Using the EDFR Process

เพ็ญใจ คงพันธ์*

อนงค์ ไต้วัลย์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีพระทุม

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Pheingjai_kho@nstru.ac.th

Phiangchai Khongphan*

Anong Taiwan

Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

Prasert Sitthijirapat

Faculty of Business Administration, Sripatum University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลในพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง และ 2) เพื่อพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 2 ขั้นตอน คือ 1) EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 19 คน 2) EDFR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 การตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม ให้พิจารณาคำตอบและยืนยันความสอดคล้องของข้อมูล หาฉันทามติ (Consensus) ของกลุ่มโดยการคำนวณค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลในพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 1) คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ คือ 1.1) ชุมชนมีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติ 1.2) ชุมชนมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนโดยเจ้าของวัฒนธรรม 2) คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ คือ 2.1) นักท่องเที่ยวกับชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม 2.2) นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม 2.3) นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว 2.4) ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนแต่กลับนำไปสู่ความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม

2. การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วยหลักการพัฒนา 2 ด้าน คือ 1. ด้านการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 5 ด้าน ได้แก่ 1.1) ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 1.2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต 1.3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม 1.4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม 1.5) ด้านการบริการและความปลอดภัย 2. ด้านการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ 2.1) ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ 2.2) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ 2.3) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

คำสำคัญ: การพัฒนา; การจัดการ; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

Abstract

The purpose of this study were 1) to study information in the area and potential of creative tourism resources of Tourism Community OTOP Nawatwithi, Phatthalung Province and, 2) to study the development of creative tourism management of Tourism Community OTOP Nawatwithi, Phatthalung Province. This research was qualitative research using EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) techniques. The data was collected in 2 steps which are 1) EDFR Round 1, in-depth Interviews with 19 respondents, 2) EDFR Round 2 and 3 were questionnaire responses from the same group of informants to consider the answer and confirm data consistency. Find consensus of the group by calculating the median and interquartile range.

The results find that:

1. local information and potential of creative tourism resources of Tourism Community OTOP Nawatwithi, Phatthalung consist of 1) Spatial features are 1.1) community is diverse and distinctive culturally and naturally, 1.2) the community is aware of the community's value by the cultural owner. 2) Process features are 2.1) tourists and community exchange knowledge across cultures, 2.2) tourists have direct experiences with cultural owners. 2.3) tourists have a deep

understanding of the tourism area and, 2.4) it does not destroy community values but leads to economic, social, cultural balance.

2. The development of creative tourism management of Tourism Community OTOP Nawatwithi, Phatthalung Province consists of two development principles. Part 1 is development of community-based tourism management in 5 areas are 1.1) sustainable management 1.2) economic, social and quality of life management 1.3) cultural heritage conservation and promotion 1.4) management of natural resources and environment 1.5) service and safety. Part 2 is development of creative tourism management 2.1) creative community 2.2) creative marketing 2.3) creative tourism.

Keywords: Development; Management; Creative Tourism; tourism Community OTOP Nawatwithi

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าบนพื้นฐาน อัตลักษณ์ความเป็นไทย วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ ต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ผ่านกิจกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับประสบการณ์ใหม่ที่ไม่เหมือนเดิมจากการลงมือทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เอกลักษณ์ท้องถิ่นและเข้าถึงความรู้สึกที่มีต่อชุมชน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและทำให้คนในชุมชนเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น ถือเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่แท้จริง (Designated Areas for Sustainable Tourism Administration, 2018) สามารถกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวโดยรวม และมีบทบาทสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในแต่ละปีอย่างมีนัยยะสำคัญ (Promkan, Phratheppariyattimedhi, & Girdwichai, 2019) เมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงได้รับความไว้วางใจให้เป็นพื้นที่เฟื่องฟูที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และกระจายโอกาสในเชิงพื้นที่ให้กับท้องถิ่น (Laongpliu, 2019) ซึ่งเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561-2565 อีกทั้งยกระดับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถรองรับของชุมชน และยกระดับแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงสร้างสรรค์

อย่างไรก็ตาม โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นหนึ่งในโครงการที่ภาครัฐผลักดันให้มีบทบาทในการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ส่งเสริมเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชน ที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ ทั้งนี้ครอบครัวและลูกหลานยังอยู่ร่วมกัน ไม่ต้องแข่งขันและไม่ต้องนำผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกชุมชน เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ชวนกันคิด ชวนกันทำ ผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชน ที่มีเสน่ห์ดึงดูดและมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม สำหรับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กำหนดพื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการ จำนวน 3,273 หมู่บ้าน/ชุมชน ครอบคลุม 76 จังหวัด เป็นการคัดเลือกมาจากการประชุมคัดเลือกในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด พิจารณาพื้นที่ที่โดดเด่นในศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้านตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ (Community Development Department, 2018)

โดยที่ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 52 ชุมชนเป้าหมายของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเป็นข้อดีที่จะนำจุดเด่นส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยรวม ทั้งนี้ประชาชนในจังหวัดพัทลุงยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับแนวโน้ม (Trend) ด้านการท่องเที่ยว สำหรับใช้เป็นโอกาสในการสร้างรายได้และพัฒนาชุมชนของตนเอง (Thongchim, & Tongsanoer, 2017) เนื่องจากในอดีตจังหวัดพัทลุงได้รับวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต มาจากที่ต่าง ๆ ส่งผลให้จังหวัดพัทลุงมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เป็นข้อดีที่จะนำจุดเด่นส่วนต่าง ๆ เหล่านี้มาใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดพัทลุง ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยรวม และในปัจจุบันจังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากมาย อาทิ สวนสละลุงถัน หนานมดแดง ชัยบุรีเมืองเก่า เป็นต้น (Thongchim, & Tongsanoer, 2017)

ดังนั้น การศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากมุมมองของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ให้ส่วนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีความสามารถด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมนำเสนอสินค้าหรือบริการท่องเที่ยว ให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผลการศึกษานำไปใช้ประโยชน์ทางด้านวิชาการ หรือหน่วยงานสามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนให้เกิดความยั่งยืนได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลในพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบบการสุ่มโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability or Nonrandom samples) และเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้วิจัยพิจารณาเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบโควตา (Quota Sampling) พิจารณาอัตราคลาดเคลื่อนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ของ (Macmillan, 1971) โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากประสบการณ์ และการมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง รวม 19 คน โดยเลือกทั้งระดับฝ่ายบริหาร และระดับปฏิบัติเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง และผู้ให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลได้อย่างครบถ้วน โดยกำหนดจัดโควตา ดังนี้

1. ส่วนบริหารงานด้านการท่องเที่ยวระดับประเทศ จำนวน 2 คน ได้แก่
 - 1.1 ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง สังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 - 1.2 ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
2. ส่วนบริหารงานด้านการท่องเที่ยวระดับจังหวัด จำนวน 2 คน ได้แก่
 - 2.1 ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพัทลุง สังกัด กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

- 2.2 ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพัทลุง สังกัด กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
3. ส่วนบริหารงานระดับท้องถิ่น จำนวน 2 คน ได้แก่
 - 3.1 รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)
 - 3.2 รองนายกเทศมนตรีตำบลทะเลน้อย
4. ส่วนงานชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง จำนวน 11 ชุมชน
 - 4.1 ประเภทชุมชนท่องเที่ยวเกรดเอ ได้แก่ ชุมชนบ้านลานข่อย
 - 4.2 ประเภทชุมชนท่องเที่ยวเกรดบี ได้แก่ ชุมชนบ้านทะเลน้อย ชุมชนบ้านคอกแก้ว และ ชุมชน

บ้านทุ่งชุมพล

- 4.3 ประเภทชุมชนท่องเที่ยวเกรดซี ได้แก่ ชุมชนบ้านแหลมกรวด และชุมชนบ้านหน้าถ้ำ
- 4.4 ประเภทชุมชนท่องเที่ยวเกรดดี ได้แก่ ชุมชนบ้านเขาชัน ชุมชนบ้านโหล๊ะหาร ชุมชนบ้านคลองหรั่ง ชุมชนบ้านขาม และชุมชนบ้านโหล๊ะอม
5. ส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวภาคเอกชน จำนวน 2 คน ได้แก่
 - 5.1 เลขานุการสมาคมฯ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (ADT)
 - 5.2 ฝ่ายประชาสัมพันธ์สมาคมฯ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัย (TEATA)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อสร้างข้อคำถาม และนำเสนอให้คณะกรรมการที่ปรึกษาคุณูปการพิจารณาตรวจสอบก่อนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จำแนกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi- Structured) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการกำหนดและเตรียมข้อคำถามปลายเปิดไว้ล่วงหน้า แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ส่วนที่ 2 การแสดงความคิดเห็นในข้อคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง
2. แบบสอบถาม เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสร้างแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 19 คน
2. EDFR รอบที่ 2 การแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 19 ชุด ส่งกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม แสดงความคิดเห็น และส่งคืนมาให้ผู้วิจัย
3. EDFR รอบที่ 3 การแสดงความคิดเห็นในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แสดงค่าทางสถิติ จำนวน 19 ชุด ส่งกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเดิม พิจารณายืนยันคำตอบเดิม หรือเปลี่ยนคำตอบใหม่ และส่งคืนมาให้ผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. EDFR รอบที่ 1 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการถอดข้อมูลจากการบันทึกเสียง ตัดทอนส่วนเกินไปจากกรอบของการวิจัยออกไป สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่กำหนด

2. EDFR รอบที่ 2 และ EDFR รอบที่ 3 ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถาม นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ โดยการคำนวณหาค่าทางสถิติ

3. EDFR รอบที่ 3 นำมาเขียนสรุปเป็นภาพอนาคตเพื่อการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง โดยนำผลการวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ค่ามัธยฐานที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบ โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลในพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง

1. พื้นที่ในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง มีลักษณะพื้นที่ภูเขา พื้นที่ลูกคลื่นลอนชัน พื้นที่ราบ และพื้นที่เกาะ ก่อเกิดทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพมากมายในพื้นที่ กลายเป็นเสน่ห์ทางธรรมชาติของจังหวัด ด้วยความโดดเด่นที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่ ทำให้เกิดความหลากหลายของสินค้าและบริการ

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 19 กล่าวว่า

“...ต้องยอมรับว่าในจำนวน 11 อำเภอ นั้น แต่ละชุมชนย่อมมีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน และไม่ใช่ทุกชุมชนที่จะร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งและนำเสนอสินค้าหรือบริการด้านการท่องเที่ยว เราจึงมีการสำรวจก่อนเริ่มโครงการ การเป็นหนึ่งในชุมชนท่องเที่ยวจะต้องผ่านเกณฑ์อะไรบ้างตามกำหนด และมีโอกาสมากแค่ไหนที่จะสามารถพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน...”

2. ศักยภาพของทรัพยากรในพื้นที่ จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดท่องเที่ยวเมืองรองที่มีเสน่ห์ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่โดดเด่น สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขา ป่า นา เล ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทั้งในและต่างจังหวัดที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวทางธรรมชาติและท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทรัพยากรสำหรับทั้งสองด้านนี้ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5 ให้ข้อมูลว่า

“...พัทลุงอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้ง ป่า เขา นา เล มีวิถีชีวิตของผู้คนที่งดงาม มีเสน่ห์ทั้งชาวเมือง ชาวบ้าน และชาวป่า (เงาะป่าซาไก) ดังนั้น การจะสร้างและพัฒนาให้พัทลุงเป็นจังหวัดหรือชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น เป็นโอกาสดีที่จะต่อยอดการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เติบโต ให้ผู้คนในพื้นที่ได้มีอาชีพ มีรายได้ที่ดีขึ้นจากเดิม โดยไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปหางานทำที่อื่น...”

ผลการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง

1. ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ต้องมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะที่สำคัญกับคณะกรรมการ สมาชิกแต่ละกลุ่ม เพื่อให้การกำหนดแผนงาน หรือการพัฒนาสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวมีความหลากหลายและสอดคล้องไปตามสมัณนิยมอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต ควรพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนทั้งระบบ ส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และสนับสนุนผู้ประกอบการให้ใช้นวัตกรรมในการผลิตสินค้าและบริการ

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องของงบประมาณ สถานที่ บุคลากร กำหนดกิจกรรมอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับนักท่องเที่ยว ควรมีฐานข้อมูลเชิงลึกที่เป็นเอกสาร หรือข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เกี่ยวกับ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น ควรจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมทำหน้าที่ในส่วนนี้โดยเฉพาะ ร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อไม่ทำให้ทรัพยากรเสียหาย และออกแบบนวัตกรรมเพื่อรองรับการจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญกับการจัดการแหล่งน้ำทั้งทางธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น และขยายกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม สนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน สร้างความเข้าใจ ธารรงค์ ให้คนในชุมชน และนักท่องเที่ยว ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5. ด้านการบริการและความปลอดภัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตรา การจับกุม ควรพัฒนาการอบรมเจ้าหน้าที่อาสาสมัครด้านความปลอดภัยของหมู่บ้านรุ่นต่อรุ่น เพิ่มจำนวนอาสาสมัครท้องถิ่น อบรมให้มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ มีทักษะการให้บริการ การสื่อสารภาษาต่างประเทศ ควรพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ให้กับ มัคคุเทศก์ วิทยากรประจำกลุ่มงาน ชุมชน

2. การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ มีดังนี้

2.1 ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ ควรเริ่มต้นพิจารณาความพร้อมของชุมชน หาชุมชนนำร่องมาพัฒนา ใช้ชุมชนที่มีเรื่องราวทางด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความสมบูรณ์ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 การตลาดเชิงสร้างสรรค์ ควรพัฒนาความสามารถในการพัฒนาช่องทางการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อสนับสนุนการตลาดเชิงสร้างสรรค์ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ มีความดึงดูด น่าสนใจ ควรมีภาคีเครือข่ายมาช่วยในการพัฒนาช่องทางการตลาด ชุมชนควรออกแบบและพัฒนาพื้นที่ขายสินค้า พื้นที่ให้บริการ มีความสวยงามร่วมสมัย แต่ไม่ทำลายเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

2.3 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ควรเป็นกิจกรรมที่สะท้อนความเป็นอยู่ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี พื้นถิ่นของพื้นที่ ควรเรียนรู้พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวสร้างสรรค์ผลงานเพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง ผ่านการใช้ชีวิตร่วมกับชุมชน

ภาพอนาคตการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สรุปลงจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 19 คน ได้ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง การเตรียมความพร้อม พิจารณาจาก 2 คุณสมบัติ ดังนี้

1. คุณสมบัติในเชิงพื้นที่

1.1 ชุมชนมีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า หากพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สรุปลงแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะต้องคำนึงถึงต้นทุนทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ

1.2 ชุมชนมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชน โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนสร้างการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวสร้างชุมชน ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โครงการนี้ช่วยให้คนในชุมชนมีงาน มีรายได้ที่เกิดจากต้นทุนทางวัฒนธรรมและต้นทุนทางธรรมชาติ

2. คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ

2.1 นักท่องเที่ยวกับชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า หากพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สรุปลงแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนต้องเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงกระบวนการทำงานของรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ต้องเข้าใจความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม

2.2 นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง นำงานหัตถกรรม หัตถศิลป์ เกษตรกรรม การแปรรูปอาหาร ประมง มาออกแบบกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมเรียนรู้และทดลอง

2.3 นักท่องเที่ยวเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง มีการเชื่อมโยงพื้นที่กับกิจกรรมที่จะทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และเข้าใจทั้งผู้คน พื้นที่ แหล่งท่องเที่ยว และทรัพยากรต่าง ๆ

2.4 ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนแต่กลับนำไปสู่ความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ต้องไม่กระทบต่อวิถีหลักของคนในชุมชนเติบโตอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ส่วนที่สอง การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน ประกอบด้วยหลักการพัฒนา 2 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ควรมีการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะที่สำคัญกับคณะกรรมการ สมาชิก แต่ละกลุ่ม เพื่อให้การกำหนดแผนงาน หรือการพัฒนาสินค้าหรือบริการการท่องเที่ยวมีความหลากหลายและสอดคล้องไปตามสมัยนิยมอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ควรพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนทั้งระบบ และส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน

1.3 ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งเรื่องของงบประมาณ สถานที่ บุคลากร

1.4 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ควรกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้ทรัพยากรเสียหาย ออกแบบนวัตกรรมเพื่อรองรับการจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว

1.5 ด้านการบริการและความปลอดภัย โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ควรมีแนวทางแก้ปัญหาเสพติดในพื้นที่ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร

2. การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

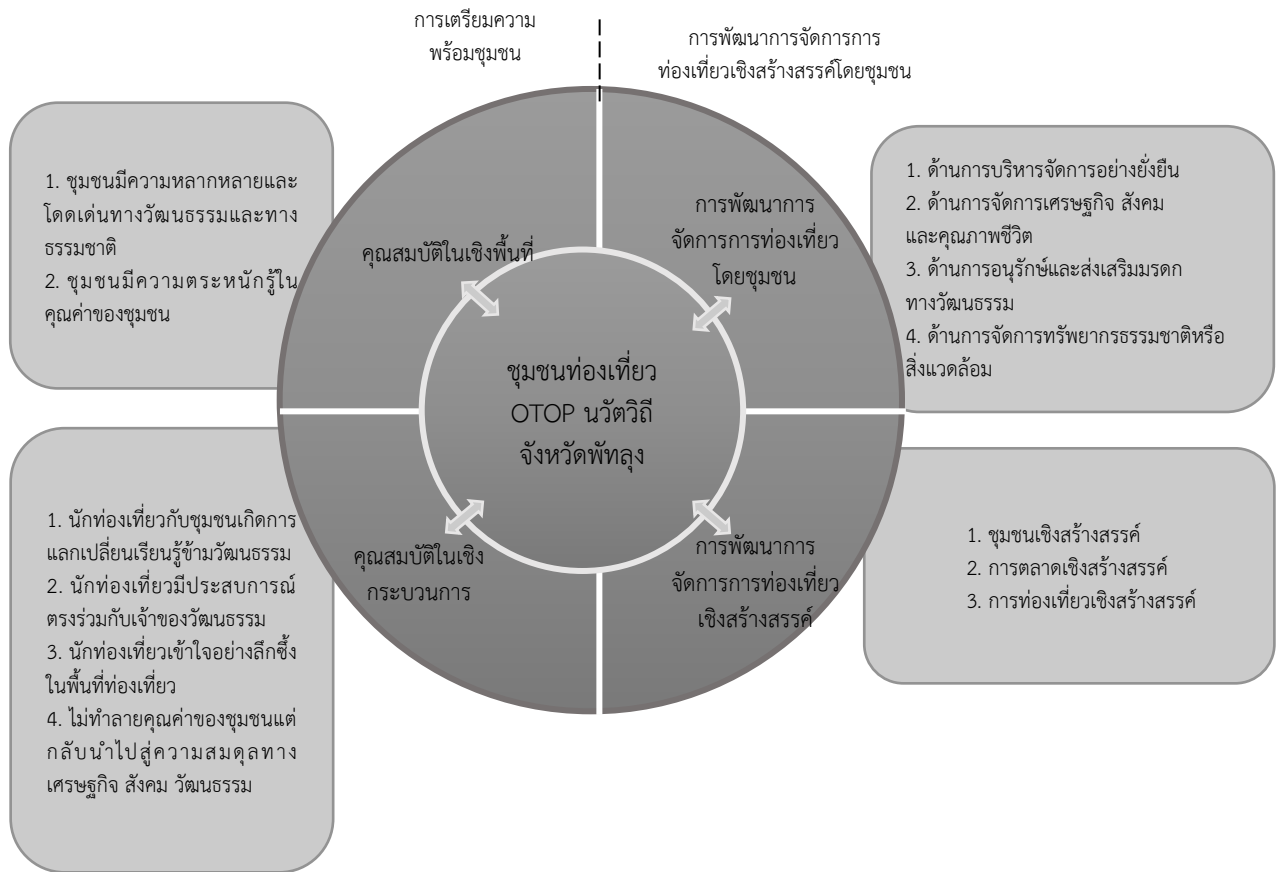
2.1 ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า การพัฒนาให้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สู่รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนต้องสร้างสิ่งใหม่ ๆ ที่มีความสอดคล้องกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เปลี่ยนแปลงไป

2.2 การตลาดเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ยังคงต้องพัฒนางานด้านการตลาดเพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จักและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

2.3 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นไว้ว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ถือเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างเชิงสร้างสรรค์ ด้วยชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จะมีการออกแบบกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ

จากผลการวิจัยสามารถนำมาเขียนภาพอนาคตหรือแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สรุปได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: ภาพอนาคตหรือแนวโน้มที่มีความเป็นไปได้ในอนาคตของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง

การอภิปรายผล

1. ข้อมูลในพื้นที่และศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง มี 2 ลักษณะ คือ 1) คุณสมบัติในเชิงพื้นที่ มีความหลากหลายและโดดเด่นทางวัฒนธรรมหรือธรรมชาติและชุมชนมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของชุมชนโดยเจ้าของวัฒนธรรม 2) คุณสมบัติในเชิงกระบวนการ นักท่องเที่ยวกับชุมชนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรม และเข้าใจอย่างลึกซึ้งในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ทำลายคุณค่าของชุมชนแต่กลับนำไปสู่ความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Doosit, Zaal, & Lasbuie (2017) ที่พบว่า ภาพลักษณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองทาบรีซมีบทบาทสำคัญในการประเมินขีดความสามารถของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การสร้างและพัฒนาสถานที่ทรัพย์สิน ต่าง ๆ ในพื้นที่จะมีส่วนสำคัญในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าไปท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ หรือผู้ให้บริการในพื้นที่จะต้องพัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถ และความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง เพื่อนำเสนอแนวคิดและบริการด้านการท่องเที่ยวสู่นักท่องเที่ยวได้ประทับใจ และสอดคล้องกับ Remoaldo, Goja, & Duxbury (2020) ที่พบว่า การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสำหรับการรวมโครงการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ สามารถกระทำได้โดย 1) ปรับปรุงพื้นที่ เพิ่มช่วงของกิจกรรม 2) เสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตร 3) ให้ผู้เยี่ยมชมได้ติดต่อกับชุมชนท้องถิ่นมากขึ้น 4) สร้างแพลตฟอร์มเพื่อให้ลูกค้าสามารถแบ่งปันประสบการณ์ของตนได้ 5) การรับมือในแต่ละช่วงของฤดูกาลและเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวในระหว่างปี 6) ให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับงานหัตถกรรมท้องถิ่น และ 7) ค้นหาตลาดใหม่

2. การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง พบว่าเป็นการพัฒนาเพื่อนำชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุงไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม

และคุณภาพชีวิต โดยอาศัยหลักการในการจัดการ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน พบว่า เป็นแผนงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ต้องอาศัยความพร้อมและความเข้มแข็งของสมาชิกในชุมชนร่วมกับภาคีเครือข่ายจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ขับเคลื่อนแผนงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chinachot & Chantuk (2016) ที่พบว่า ผู้ประกอบการเชิงสร้างสรรค์ (Creative Entrepreneur) ผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้นำทางความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยสามารถส่งเสริมการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้

2.2 ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต พบว่า การจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต สำหรับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง สิ่งสำคัญต้องให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนทั้งระบบ ซึ่งสอดคล้องกับ Ngernklay (2018) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม และภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานนั้น

2.3 ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม พบว่า มรดกทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สืบทอดอย่างยาวนานรุ่นต่อรุ่นจากคนในท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ต้องอนุรักษ์และสืบทอดต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chansukree, Phansaita, Chuayok & Rungjindarat (2017) ที่พบว่า สถาปัตยกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่น และภูมิปัญญาอาชีพ ชุมชนมีองค์ความรู้ที่จะสืบสานและอนุรักษ์ต้นทุนทางวัฒนธรรมให้อยู่คู่กับชุมชน โดยมีกระบวนการจัดการความรู้ตามทฤษฎีเกลียวความรู้ ทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Socialization) การสกัดความรู้ (Externalization) การผนวกความรู้ (Combination) และการฝังหรือผนึกความรู้ (Internalization) โดยชุมชนสามารถนำการจัดการความรู้มาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลาย

2.4 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม พบว่า ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง เมื่อชุมชนนำทรัพยากรมาใช้ประโยชน์มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในพื้นที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน สอดคล้องกับ Puangkaew (2019) ที่พบว่า นอกจากประโยชน์ด้านรายได้ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น สินค้าและบริการที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและสวยงามขึ้นแล้ว โครงการยังส่งผลกระทบต่อบางประการ เช่น ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chayaphan (2018) ที่พบว่ายังคงต้องได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหา ทั้งส่วนของการให้ความรู้ การเพิ่มจำนวนบุคลากร อาสาสมัคร อุปกรณ์ที่จำเป็นด้านความปลอดภัยและสุขภาพ

2.5 ด้านการบริการและความปลอดภัย พบว่า ยังคงต้องได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหา ทั้งส่วนของการให้ความรู้ การเพิ่มจำนวนบุคลากร อาสาสมัคร จำเป็นด้านความปลอดภัยและสุขภาพ รวมถึงถนนหนทางป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ แสงสว่าง และน้ำสะอาด สอดคล้องกับ Bodhisoda (2018) ที่พบว่า การจัดการโลจิสติกส์สำหรับชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี บ้านควนขี้แรด-ทุ่งจั่ง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบปัญหาและอุปสรรคด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางนันทนาการ ไม่มีความสะดวกสบายในการเดินทาง ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องปรับปรุงเส้นทางให้มีการสร้างป้ายบอกทางให้ชัดเจน

ส่วนที่ 2 ของการพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1) ชุมชนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า การพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ตัวแปรหลักคือชุมชน ต้องมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง พยายามพัฒนาพื้นที่ สินค้า บริการ และกิจกรรมท่องเที่ยว ให้มีความสร้างสรรค์ รู้เข้มแข็ง พยายามพัฒนาพื้นที่ สินค้า บริการ และกิจกรรมท่องเที่ยว ให้มีความสร้างสรรค์ รู้จักวิถีคิดแบบน็อกออกแบบ (Design Thinking) โดยคำนึงถึงบริบทของท้องถิ่นให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวเข้าถึงอารมณ์ของการออกแบบนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chinachot & Chantuk (2016) ที่พบว่าชุมชนเชิงสร้างสรรค์ (Creative Locals) คนในชุมชนท้องถิ่นถือเป็นหัวใจหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

2) การตลาดเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ยังต้องพัฒนาการตลาดให้ การพื้นที่ สินค้า บริการ และกิจกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ Designated Areas for Sustainable Tourism Administration (2017) ที่พบว่า นอกจากชุมชนต้องทำความเข้าใจเรื่องการวางแผนงาน แผนเงิน และ แผนคนแล้ว สิ่งสำคัญที่จะทำให้ชุมชนสามารถวางแผนการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพคือการ รู้จักตลาด และยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Khumhaeng, Kaewkhongboon & Chairat (2021) ที่พบว่า ชุมชนควรให้ความสำคัญ กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ การลงรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพในการเลือกใช้วัสดุเพื่อความ มั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวและสื่อถึงวัฒนธรรม

3) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักท่องเที่ยวที่ต้องการสัมผัสประสบการณ์จากการเดินทางท่องเที่ยว มีความหลากหลาย กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการมีประสบการณ์แบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะเลือกจุดหมาย ปลายทางที่มีความชัดเจนว่าสถานที่แห่งนั้นจะส่งมอบประสบการณ์ที่น่าประทับใจกลับคืนมา โดยคาดหวังการมีส่วนร่วม กับพื้นที่ บุคคล กิจกรรม ให้ได้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Macfarland, Macfarland & Thompson (2018) ที่พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวสมัยใหม่ที่สนใจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่มี ชีวิตเป็นหลักและความชอบเหล่านี้ ได้แก่ การเชื่อมต่อระหว่างธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ การเชื่อมต่อใน พื้นที่เชื่อมต่อกับชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prapannetivuth (2017) ที่พบว่า รูปแบบการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่ส่งต่อไปให้นักท่องเที่ยวเพื่อให้ นักท่องเที่ยวพึงพอใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับรูปแบบของกิจกรรมในพื้นที่ท่องเที่ยว ซึ่งผู้ประกอบการหรือผู้ให้บริการ จะต้องมีความพร้อมและเต็มใจที่จะถ่ายทอดความเชี่ยวชาญและความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สิ่งปลูกสร้าง สินค้า และบริการ ให้ได้มาตรฐานที่รับรอง โดยหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล โดยไม่กระทบต่อขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน
2. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ยังขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาองค์ความรู้หรือสรรหาทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการออกแบบ บรรจุภัณฑ์ มาช่วยพัฒนาบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ของชุมชน ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ แดกต่าง น่าสะสม เพื่อเป็น การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และดึงดูดความสนใจให้นักท่องเที่ยวได้ตัดสินใจเลือกซื้อ
3. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จังหวัดพัทลุง ยังประสบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและขาดองค์ความรู้ เกี่ยวกับการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านพลังงานทดแทน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการ สร้างสรรค์นวัตกรรมด้านพลังงานทดแทนเพื่อช่วยขจัดปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในพื้นที่ มุ่งเน้นการใช้พลังงานทดแทน ให้หลากหลาย และครอบคลุมทุกพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น เพื่อนำผลการศึกษาไป กำหนดแนวทางการอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน
2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน การ เพิ่มจำนวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนจะนำไปสู่ความยั่งยืนในทุกมิติด้านการบริหารจัดการ
3. ควรศึกษาความคาดหวังของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อค้นหาสิ่งที่ นักท่องเที่ยวสนใจเพิ่มเติม หรือข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า หรือบริการของชุมชน

References

- Bodhisoda, A. (2018). *Guidelines Development of Tourism Logistics for OTOP Community in Ban KhuanKhet Raet-ThungChang, Hat Yai District, Songkhla Province*. (Master of Business Administration). Ramkhamhaeng University, Faculty of Business Administration, Business Administration. (in Thai)
- Chansukree, P., Phansaita, N., Chuayok, P., & Rungjindarat, N. (2017). Knowledge Management in Creative Tourism: A Case Study of The Amphawa Community in Samut Songkhram Province. *Dusit Thani College Journal*, 11(3), 49-63. (in Thai)
- Chayaphan, T. (2018). Guidelines for Creative Tourism Development : A Case Study of Pha Phong Phan Pee Sub Si Thong Subdistrict, Muang Chaiyaphum District, Chaiyaphum Province. *College of Asian Scholar Journal*, 8(Special), 1-13. (in Thai)
- Chinachot, P., & Chantuk, T. (2016). Model of Creative Tourism Management in Suan Phueng. *Veridian E-Journal Silpakorn University*, 9(1), 250-268. (in Thai)
- Community Development Department. (2018). OTOP Nawatwithi Tourism Community Project Management Manual. Bangkok. Author. (in Thai)
- Designated Areas for Sustainable Tourism Administration. (2018). The Development and Upgrading Process of Creative Tourism Activities Manual. Bangkok: BookPlus. (in Thai)
- _____. (2017). How can CBT be sustainable? Bangkok: Product House Accessories. (in Thai)
- Doosit, F., Zaal, M.H., & Lasbuie, M.R. (2017). Factors Involved in Assessing Capacity of Creative Tourism: Case Study-Tabriz City in Iran. *Journal of Tourism & Hospitality*, 6(6), 1-11.
- Khumhaeng, S., Kaewkhongboon, S., & Chairat S. (2021). Creative Marketing Strategies and Content Advertising of Community-Based Tourism in Nakhon Si Thammarat Province. *Management Sciences Valaya Alongkorn Review*, 2(2), 55-70. (in Thai)
- Laongpliu, C. (2019). Secondary City Tourism : Alternative of Creative Attraction in Ratchaburi Province. *Inthaninthaksin Journal*, 14(2), 39-60. (in Thai)
- Macfarland, A.C.G., Macfarland, H. G., Thompson, R. R. (2019). Correlation between Creative Tourism and Agrotourism Services Experiences: An Empirical Research in the Mexican Rural Tourism Environment. *Journal of Applied Business and Economics*, 21(2), 111-116.
- Macmillan, T.T. (1971). The delphi technique. Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, California. (May 1971), 3-5.
- Ngernklay, P. (2018). A Comparative Study of Creative Tourism Policy and Model between Thailand and Lao People's Democratic Republic. *Kasem Bundit Journal*, 19(Special Edition), 161-174. (in Thai)
- Office of Tourism Development. (2020). Community Based Tourism Network Manual. Bangkok. Office of Tourism Development Ministry of Tourism & Sports. (in Thai)
- Prapannetivuth, A. (2017). A Model of Creative Tourism Management in Coastal Fishery at Ban Bang Lamung, Chonburi Province. *International Journal of Economics and Statistics*, 5, 51-60.

- Promkan, R., Phrathepariyattimedhi, & Girdwichai, N. (2019) .Developing Model of Creative Community Based Tourism Management in Nakornsawan Province. *Mahachula Academic Journal*, 7(1), 72-88. (in Thai)
- Puangkaew, P. (2019). *The Performance of OTOP Village/Community Tourism Project A Case study of Ban Thai Dong Village, Village Moo 1, Bang Krabue Subdistrict, Sam Khok District, Pathum Thani Province*. (Master of Public Administration). Ramkhamhaeng University, Faculty of Political Science. (in Thai)
- Remoaldo, P., Matos, O., Goja, R., Alves, J., & Duxbury, N. (2020). Management Practices in Creative Tourism: Narratives by Managers from International Institutions to a More Sustainable from of Tourism. *Geosciences Journal*, 10(46), 1-12.
- Thongchim, P., & Tongsanoer, N. (2017). Linking Tourism Activities For Promote Secondary Tourist Cities Case Study Nong Thong Community, Pa Bon District, Phattalung Province. In The report includes articles, academic articles and creative work. The 9th Hatyai National and International Conference, (p.731-739). : n.p. (in Thai)

ผู้เขียน

นางเพ็ญใจ คงพันธ์

นักศึกษาระดับปริญญาเอก บริหารธุรกิจดุซงฎิบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
399 ถ.สามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
E-mail: Pheingjai_kho@nstru.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ ไต้หวัน

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
399 ถ.สามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
E-mail: anong_taiwan@hotmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2410/2 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail: prasert.si@spu.ac.th

